

Αποψη: Πραγματικότητα και θεατρινισμοί

Της Μιραντας Ξαφα*

Η θύελλα που ακολούθησε τη συνέντευξη Τύπου της τρόικας την περασμένη εβδομάδα είναι ενδεικτική της ανικανότητας του πολιτικού συστήματος να οδηγήσει την Ελλάδα στην έξοδο από την κρίση. Αφήνοντας την τρόικα να ανακοινώσει τον στόχο των εσόδων 50 δισ. ευρώ που η ίδια αποφάσισε, η κυβέρνηση κράτησε απόσταση από μέτρα που μπορεί να εκληφθούν ως «νεοφιλελεύθερα», επιρρίπτοντας εν συνεχεία ευθύνη στην τρόικα. Κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση αναλύσκονται σε λαϊκίστικες αντιπαραθέσεις για την «αξιοποίηση» και όχι «εκποίηση» της δημόσιας περιουσίας, ενώ γνωρίζουν πολύ καλά ότι ο στόχος εισπραξης 50 δισ. ευρώ δεν είναι ρεαλιστικός χωρίς την εκχώρηση της ιδιοκτησίας δημόσιας γης. Επιβεβαίωσαν έτσι την αδυναμία ενός κρατικοδίαιτου πολιτικού συστήματος να απελευθερώσει την οικονομία από τα δεσμά του κρατισμού.

Αλλά ας βάλουμε κατά μέρος τον επικοινωνιακό πανικό που ακολούθησε τη συνέντευξη Τύπου της τρόικας και ας επικεντρωθούμε στην ουσία του θέματος. Οπως επεσήμανε ο εκπρόσωπος του ΔΝΤ στη συνέντευξη Τύπου «οι στόχοι του προγράμματος έχουν λίγο-πολύ επιτευχθεί, αλλά αυτή η πορεία δεν θα συνεχιστεί χωρίς σημαντική επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς». Και πράγματι. Στο δημοσιονομικό σκέλος, η ενιαία αρχή πληρωμών που επρόκειτο να λειτουργήσει τον περασμένο Οκτώβριο δεν έχει συσταθεί, οι συγχωνεύσεις του Καλλικράτη που θα μείωναν τις δαπάνες δεν έχουν γίνει, ενώ τα φορολογικά έσοδα συνεχίζουν να υπολείπονται των στόχων ακόμη και μετά την «περαίωση». Η πορεία εφαρμογής του Μνημονίου συντηρεί και το σενάριο των πρόωρων εκλογών. Αν δεν επιταχυνθούν οι μεταρρυθμίσεις, είναι βέβαιο ότι το πρόγραμμα σταθεροποίησης θα εκτροχιαστεί. Τι θα γίνει τότε; Η τρόικα θα φύγει άπρακτη από την επόμενη επίσκεψή της στην Αθήνα τον Μάιο, χωρίς να δώσει συνέντευξη Τύπου, αφήνοντας πίσω ένα εμπιστευτικό σημείωμα με τα μέτρα που θα πρέπει να πάρει η κυβέρνηση πριν εισηγηθεί την εκταμίευση της επόμενης δόσης.

Σε τι βοηθούσε η εισπραξη 50 δισ. ευρώ από ιδιωτικοποιήσεις και παραχώρηση δικαιωμάτων εκμετάλλευσης; Με τα έσοδα αυτά θα μπορούσαμε να επαναγοράσουμε χρέος ύψους 70 δισ. ευρώ από τη δευτερογενή αγορά (με έκπτωση 30% από την ονομαστική αξία), μειώνοντας την ετήσια δαπάνη για τόκους κατά 3,5 δισ. ευρώ. Η εξοικονόμηση αυτού του ποσού δεν θα λύσει το πρόβλημα των ελλειμμάτων και του χρέους, είναι όμως σίγουρα προτιμότερη από την περαιτέρω περικοπή μισθών και συντάξεων για την επίτευξη των στόχων για το έλλειμμα.

Πέρα από την εισπραξη εσόδων για τη μείωση του χρέους, η αξιοποίηση της δημόσιας γης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανάπτυξη. Πώς θα γίνουν μεγάλες επενδύσεις σε τουριστικές εγκαταστάσεις και θερινές κατοικίες, χωρίς εκχώρηση δημόσιας γης, και μάλιστα με διαδικασίες fast track για να αποφευχθούν οι ενστάσεις και οι προσφυγές που είναι ιδιαίτερα χρονοβόρες στην Ελλάδα; Μπορούμε να συζητήσουμε αν η δημόσια γη θα πωληθεί ή θα εκχωρηθεί για κάποιες δεκαετίες, το βέβαιο όμως είναι ότι όσο μικραίνει ο χρόνος εκμετάλλευσης τόσο μικραίνει το επενδυτικό ενδιαφέρον και το ποσό που θα εισπράξει το Δημόσιο. Πάρτε για

παράδειγμα το αεροδρόμιο των Σπάτων, το πρώτο (και μοναδικό) αεροδρόμιο στην Ελλάδα που κατασκευάστηκε με σύμβαση παραχώρησης σε ιδιώτες. Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ κατήγγειλε τη σύμβαση του 1993 που καταρτίστηκε από την κυβέρνηση Μητσοτάκη ως «αποικιοκρατική», και μείωσε τον χρόνο εκμετάλλευσης του αεροδρομίου από ιδιώτες από 50 σε 30 χρόνια. Το αποτέλεσμα ήταν ότι μια σειρά από δραστηριότητες που είχαν συμφωνηθεί ακυρώθηκαν (τεχνολογικό πάρκο, συνεδριακό κέντρο κ.λπ.), και τα τέλη του αεροδρομίου αυξήθηκαν, με αποτέλεσμα να μειωθεί η δυνατότητα του αεροδρομίου να λειτουργήσει ως περιφερειακός κόμβος. Υστερα από όλη αυτή τη φασαρία, η σημερινή κυβέρνηση ξεκινάει αναδιαπραγμάτευση για την επέκταση της σύμβασης κατά τουλάχιστον μία εικοσαετία.

Η δυναμική του χρέους δεν μπορεί να αντιστραφεί χωρίς δραστικό περιορισμό των κρατικών δαπανών και βελτίωση του κλίματος για επενδύσεις. Τα χρονικά περιθώρια είναι ασφυκτικά. Μέσα σε μια τριετία πρέπει να γίνουν μεταρρυθμίσεις που αναβάλλονται εδώ και δεκαετίες. Πρέπει να υλοποιηθεί ένα πολύ φιλόδοξο σχέδιο ανασυγκρότησης της οικονομίας, να συρρικνωθεί ο δημόσιος τομέας, να λειτουργήσει αποτελεσματικά η δημόσια διοίκηση, να αλλάξει το εσωστρεφές αναπτυξιακό μοντέλο, να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για πραγματική σύγκλιση βασισμένη στην ανταγωνιστικότητα και όχι στα δανεικά. Αν η προσπάθεια αποτύχει, η Ελλάδα θα βρεθεί αντιμέτωπη με βέβαιη χρεοκοπία και πιθανή έξοδο από την Ευρωζώνη. Οπως τονίζει η Τράπεζα της Ελλάδος στην πρόσφατη έκθεσή της: «Να γίνει κατανοητό ότι οι αλλαγές δεν επιβάλλονται από το Μνημόνιο, αλλά αποτελούν μέρος μιας μεγάλης πορείας ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας. Η πορεία αυτή θα είναι μακρά και σήμερα βρισκόμαστε ακόμη στην αρχή. Για να υπάρξει επιτυχής έκβαση, απαιτούνται αποφασιστικότητα, διαχειριστική εγρήγορση, μακροχρόνια στόχευση και προσήλωση στις επιδιώξεις».

Η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να παρουσιάσει μέχρι τον Μάρτιο του 2011 ένα σχέδιο δράσης για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για τον περιορισμό των ελλειμμάτων μεσοπρόθεσμα. Συγκεκριμένα απαιτούνται παρεμβάσεις ύψους 8% του ΑΕΠ (περίπου 20 δισ. ευρώ) την τριετία 2012-14 ώστε να μειωθεί το έλλειμμα κάτω του 3% του ΑΕΠ και να δημιουργηθεί ένα πρωτογενές πλεόνασμα ικανό να καλύψει μεγάλο μέρος των τόκων. Η κυβέρνηση έχει καλέσει τα κόμματα σε δημόσια διαβούλευση για την εξειδίκευση των μέτρων, αλλά η αξιωματική αντιπολίτευση και τα κόμματα της αριστεράς αρνούνται τον διάλογο. Οπως έχει πει ο φιλόσοφος και συγγραφέας Στέλιος Ράμφος, η μεταπολίτευση είναι η συνέχεια του εμφυλίου πολέμου με ειρηνικά μέσα. Στον βαθμό που αυτό ισχύει, η μεταπολίτευση θα τελειώσει με εθνική συναίνεση ή με εθνική χρεοκοπία.

* Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι σύμβουλος επενδύσεων στην IJ Partners και ιδρυτικό μέλος της Δράσης.